

Nova publikacija Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo: Zdravstveno stanje hrvatskog pučanstva i rad zdravstvenih službi u Hrvatskoj

Marija Strnad

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Poznavanje pokazatelja zdravstvenog stanja pučanstva i korištenja zdravstvenih službi neophodno je u pripremi donošenja zdravstveno-političkih dokumenata, strategije razvoja zdravstva, plana i programa zdravstvene zaštite. U okviru priprema za izradu strategije razvoja zdravstva za iduće vremensko razdoblje, stručnjaci Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i drugi stručnjaci imenovani od ministra zdravstva u grupu za javno zdravstvo izradili su tijekom 2004. i početkom 2005. godine situacijsku analizu kao podlogu za izradu strategije. Pokazatelji za Hrvatsku uspoređeni su s određenim, dostupnim pokazateljima sa zemljama sličnih ili zajedničkih povijesnih i društvenih prilika te s prosjekom zemalja Europske unije. Nije zanemarena ni činjenica da zdravstveno stanje ne ovisi samo o sustavu zdravstvene zaštite te su u analizi prikazani osnovni demografski i vitalno-statistički pokazatelji. Evo sažetka:

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine Hrvatska je imala 4,437.460 stanovnika i pokazuje značajke procesa demografske tranzicije, starenje stanovništva uzrokovano produljenjem očekivanog trajanja života (u 2003. godini 78,2 za žene i 71,2 za muškarce), postupnim padom ili stagnacijom stope smrtnosti uz istodobno smanjenje nataliteta i fertiliteta.

Hrvatska ima nižu ukupnu smrtnost od Mađarske, Slovačke i prosjeka europske regije, ali višu od prosjeka EU te Austrije, Slovenije, Češke i Poljske.

Vodeći uzroci smrti u Hrvatskoj su bolesti srca i krvnih žila sa značajnim udjelom u prijevremenom umiranju, obolijevanju i dizabilitetu. U 2003. godini od tih je bolesti umrlo 27 872 osoba s udjelom od 53% u ukupnom broju umrlih.

Drugi najznačajniji uzrok smrti su maligne bolesti, od kojih je u 2003. godini umrlo 12 370 osoba, 24% od svih umrlih. Od tih bolesti godišnje se dijagnosticira blizu 20 000 novih bolesnika, ne računajući karcinom kože. Svaki dan u Hrvatskoj se dijagnosticira 54 novih bolesnika, a umire 34 bolesnika. Najčešća sijela karcinoma su u muškaraca bronh i pluća, a u žena dojka.

Treći na ljestvici najčešćih uzroka smrti su ozljede i nesreće s 2 859 umrlih u 2003. godini i udjelom od 5,4% u ukupnom broju umrlih. Među nesretnim slučajevima najučestalije su smrti zbog prometnih nesreća (40%), padovi (34%), utapljanja (5%), otrovanja (4%) i ugušenja (2%).

Dojenačka smrtnost je u Hrvatskoj u postepenom padu i iznosila je u 2003. godini 6,3/1.000. Po ovom je pokazatelju Hrvatska iznad prosjeka zemalja Europske unije.

Smatra se da je moguće spriječiti 50% dizabiliteta i prijevremene smrtnosti od kroničnih nezaraznih bolesti. Zdravim životnim navikama i liječenjem čimbenika rizika bolest se može izbjeći ili spriječiti njeno pogoršanje. Rizični čimbenici koji se mogu izbjeći su pušenje, nedovoljno uzimanje voća i povrća, tjelesna neaktivnost, prekomjerna težina i debljina, povišeni krvni tlak, povišena razina kolesterola u krvi i prekomjerna konzumacija alkohola.

Stanje zaraznih bolesti, kao i nadzor nad njima može se ocijeniti razmjerno povoljnim.

Obuhvat stanovništva priključenih na javne vodoopskrbne sustave iznosi oko 77% sa značajnim regionalnim varijacijama. Broj alimentarnih toksiinfekcija kreće se između 50 i 100 godišnje, najčešći uzroci epidemija su pri tome salmonela i toksin stafilokoka, a od parazita trihinela. Broj prijavljenih slučajeva alimentarnih toksiinfekcija se kreće između 8 i 10 tisuća godišnje, a od ukupnog broja prijavljenih slučajeva salmoneloze čine oko 50%.

U poglavlju o radu zdravstvene djelatnosti prikazani su pokazatelji rada iz primarne zdravstvene zaštite, specijalističko-konzilijarne i bolničke djelatnosti.

U poglavlju o financijskim pokazateljima prikazan je sustav zdravstvenog osiguranja te način financiranja zdravstvenog sustava. Prema procjenama Hrvatska je za zdravstvo u 2002. godini potrošila oko 460 USD po stanovniku, što predstavlja oko 9,1% njezinog BDP, što je znatno iznad

drugih zemalja sa sličnom razinom dohotka.